

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 15. De Societatis sede Cordubæ posita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

nis ergò delatus, quamvis spina totum transversum crus penetrans evulsa sit, tamen dolor malè affectæ partis per duos & viginti residuæ vitæ annos, semper fluida cicatrice, nunquam se remisit. Id vulnus patienter toleratum Joannes Rho eleganter, ut solet, in variarum virtutum historiam transtulit. Invalido corpore, animi vigor Ortægæ stetit: quocirca utcumque curatus, Fildio comite, universam fermè Guairaniam, quâ Hispanis patebat, & Xeresium oppidum, Sacerdote etiam destitutum, per difficillima itinera adivit excoluitque, donec uterque, jussu Majorum, post inductum externum Sacerdotem, ad Paraquariæ Metropolim, adnitate Marcello Lorençana, unum se populosæ civitati & ditioni imparem sine fine clamante, revocarentur: sic Ortéga & Fildius, incredibili Hispanorum & Indorum dolore, post octo annos, in ea Provincia summa cum laude positos, Assumptionis urbem repetivère. Ubi statim cum Lorençana apud Hispanos, Neophytos, Ethnicos, & Æthiopes, rem Christianam domi forisque insigniter promovère.

CAPUT
XIII.
Socii subsi-
darii Tu-
cumaniam
excolunt.
1600.

ANNO sæculati, cum recens è Peruvia Joannes Darius, Ferdinandus Monroius, Joannes Arcos Sacerdotes, necnon Joannes Rodriguez Sacerdotii expers, in subsidium venissent, Joannes Romerus ita Socios omnes dispersit, ut præcipua Tucumania loca complecteretur. Gaspar Monroius, veteranus miles, cum socio non Sacerdote Saltensem tractum Omaguacis oppositum; Joannes Viana, & alter Laicus, Sancti Michaëlis ditionem; Petrus Agnalsus, & Joannes Arcos Esterensem regionem obtinere jussi sunt. Franciscum Angulum in diversas partes distrahebat Inquisitionis Fidei munus. Ipse Romerus, assumptis in socios Joanne Dario, & Joanne Rodriguez, Cordubam sibi delegit; magnâ omnium spe, insignibus cladibus dæmonem ubique debilitatum iri. Nec spem felices successus fessellere: quippe singuli Socii, variis velitationibus, Divini verbi ense, & clypeo Apostolico feroces, multos undique Barbaros, per Baptisma, & alia Sacramenta dæmoni creptos, Christo transcripsère. Singulorum victorias sigillarim non prosequar, ne rerum similium narratione fastidium pariam; satisfecisse ratus, si asseruerò à præclarissimis ducibus biennali excursionem nihil omissum inter Hispanos & Barbaros, quod prodesse posse Divinæ gloriæ augendæ, dæmonive subigendo, existimarent. Quamquam paulò explicatiùs expeditio Cordubensis hoc loco mihi tractanda venit, non idcirco quòd Sociorum labores ibi clariores hâc tempestate, quam alibi fuerint: sed quòd Corduba Provincia Paraquariæ (cujus ego Historiam molior) futura caput est, & juvet primariæ domus non indiligenter à me fundamenta poni, ut surgentia fastigia melius inclarescant.

CAPUT
XV.
De Societa-
tis sede
Cordubæ
positâ.

Urbis Cordu-
bensis fun-
dator.

Cordubensis
ditio excol-
itur.

ANNO millesimo quingentesimo septuagesimo-tertio, Hieronymus Cabrera, nobilis Cordubensis, centum & viginti à portu Boni-aëris leucis, ad radices fermè asperrimorum montium, Cordubam in planitie fundavit. Cælum inibi hyeme non pluit; æstas nebulæ & pluviarum satîs ad faciendam aliqualem fertilitatem advehit. Sub initia foundationis, quadraginta Sagittariorum millia in ejus latissima ditione computari dicebantur. Ex quo numero, octo adhuc millia anno sæculari Cordubensibus parebant; ceteri aut fato sublati fuerant, aut, avitorum morum & libertatis tenaces, Hispanis rebellaverant. Ad hanc urbem delatos Joannem Romerum & socios, frigidè admodum scives suspicionibus abalienati excepère. Sed mox expulsis suspicionum nebulis, condemnatâ suâ credulitate, in excipiendis Sociis ficitatem beneficiorum magnitudine compensantes, fundum amplum commodo urbis in loco, domumque, necnon sacellum adjacens, obtulère. Quam rerum possessionem ita inivit Romerus, ut si Peruvia Provincialis non annueret, irritam esse vellet. Postquam in paratas ædes migravère Socii, solitas Societatis Apostolicas artes in omni conditionis homines exprompsère, tantâ Magistratum approbatione, ut perpetuitatem sedis ambientes, de templo Societati condendo in commune egerint: quo in erigendo dum universa Civitas occupatur, Romerus cum sociis per ditionem Cordubensem, quaquà latè

pater,

patet, excurrit. Aspera regio est, montibus passim in cœlum petrosa cacumina effrentibus: post Barsenam nullus de Societate, Sacramentorum conferendorū ergo, eò se contulerat; quocirca Neophytorum multi ad avitos mores deflexerant, & magna pars Barbarorum, Christo nondum agnito, gemebat adhuc sub iugo servitutis dæmonum. Sed Sociorum improbo labore multis in locis Christiana res restituta, infantes & adulti baptizati, matrimonia vaga stabilita, & nusquam aliàs de peccatis confessi, absoluti sunt. Eò etiam aliàs, eodem planè labore & fructu, excursum est: ex quarum excursionum rebus, fusè ab Annuarum Litterarum compositoribus relatis, illud mihi seligendum venit, quòd multi Neophyti, ab Barsena & Ortega ad Fidem reducti, per duodecim integros annos, nullo suscepto alio Sacramento, innocentiam conservasse in media barbarie reperti sint. Nec tacendus mihi Barbarus ille, nullo vel pœnitentium popularium exemplo, vel fulmantium Concionatorum minis, è cœno obscenæ voluptatis extricabilis, qui, fortuito aspectu Crucis pio cum animi sensu abs se adorata, adeò potenter præcordia concuti sibi sensit, ut turpem amasiam, in cuius corpore ab sex annis deperibat, quamvis reluctantem, illicò ab se amandaret, antequàm ad Sacerdotem nostrum vitam ritè expiaturus advolaret. Frenuit dæmon amissâ prædâ: quamobrem ad artes suas devolutus, specie abactæ meretricis assumptâ, se spectandum Barbaro præbuit, qui ad Sacerdotem recurrens, & doctus signo Crucis fugari dæmonem, domum victor pervenit, octiduoque vix exacto motiens, ad Cœlos, ut spes est, triumphabundus conscendit. Denique hæ excursiones tanto Barbarorum fructu institutæ sunt, ut volentes lubentes Indi operam suam obtulerint transportandæ materiæ ad perficiendam Cordubensis templi molem, ut, eâ perfectâ, Sociorum opè constantius frequentiusque juvarentur. Templum, retento veteris ædiculæ nomine, Divis Tiburtio, & Valeriano dicaturū est, quos domus nostra Cordubensis deinceps habuit Tutelares. His rebus patratis, Joannes Romerus Joannem Darium Italum, novæ sedi præfecit, virum, in què Apostolicarum virtutum decora omnia cumulativè concurrebant; & profectò decebat, domum in futurâ Provinciæ caput, & Apostolicorum virorum seminariū à Deo destinatam, Apostolicum virum pro primo parente habuisse, ex quo posterius luculenta vitæ religiosæ documenta delumerent: vivâ & adhuc perseverante in omnium animis tanti viri memoriâ. Interim Romerus ad arduam Diaguitarum expeditionem, ducentarum leucarum itinere, adjiciebat animum.

*Crucis piè
composita
efficacia.*

*Templum
Cordubense.*

*Joannis Da-
rii laus.*

POST QUAM Alfonsi Barsenæ interventu (uti in loco tradidi) pax inter Calchaquinos & Hispanos utcumque composita est, Barbari se longè magis, quàm antea, sociabiles præbuerant: non tamen eò usque, ut servire, aut passim terras suas adiri permitterent; beneficii loco æstimari volentes, quòd non palàm rebellarent. Gens omnis in varias factiones distracta est: inter quas Diaguitæ eo nomine Jesu Socios æstimabant, quòd vexari Indos non permetterent. Ideò ad Joannem Romerum aliqui ventitabant, affirmantes, si Societas suam vallem adiret, non malè receptum iri; sed Romerum, cuius periculo se exponere promptum, linguæ & locorum inscitia retardabat. Quod ut cognovit Joannes Abregus, Tucumanæ Exprætoris filius, gentis cicurandæ desiderio, se in viâ ducem, & domesticos Kakanæ linguæ interpretes offert: quibuscum Romerus, assumpto in socium Gaspere Monroio, Cruce tantum armatus, vallem ingredi non dubitavit. Statim in aditu, Socii octoginta Barbaros, partim Ethnicos, partim ob vicinitatem Hispanorum Christiana nomina sortitos, Dæmoni eripiunt, & lati, quòd auspiciò vallem inivissent, pagum ducentis Ethnicorum capitibus constantem eadem felicitate occupant, qui omnes transactis cum Christi legatis conditionibus, admissò Baptismo, in ejus fidem clientelamque transière. Mox alterum oppidulum invadentes inquilinis vacuum non sine insidiarum suspitione reperiunt: nam erecta in foro Crux fixis quaquaversus sagittis hirsuta erat, satis ut appateret malevolorum hominum metam per contemptum fuisse. Sed insidiarum suspicio brevi evanuit, municipibus sub noctem ex agro, quò pſittacorum gregibus ab seminibus arcendis

**CAPUT
XVI.**
Res Christiana apud
Diaguitas promove-
tur.

1601.

*Octoginta
Diaguita
Christo con-
citantur.*

*Ducenti ba-
ptizantur.*

iverant,